CONCLUSIE VAN ADVOCAAT-GENERAAL
P. CRUZ VILLALÓN
van 23 april 2015 [1]

Zaak C-110/14

Horațiu Ovidiu Costea
tegen
SC Volksbank România SA

[verzoek van de Judecătoria Oradea (Roemenië) om een prejudiciële beslissing]

„Bescherming van de consument — Begrip ‚consument' in de zin van artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG — Kredietovereenkomst gesloten door een natuurlijke persoon die het beroep van advocaat uitoefent — Lening met als onderpand een onroerende zaak die eigendom is van het advocatenkantoor van kredietnemer — Invloed van kennis en beroep op de hoedanigheid van consument — Vaststelling van het doel van de lening — Gemengde overeenkomsten in de zin van overweging 17 van richtlijn 2011/83/EU — Invloed van de accessoire overeenkomst op de hoofdovereenkomst"

1. Deze prejudiciële vraag van de Judecătoria Oradea (Roemenië) biedt het Hof de gelegenheid zich uit te spreken over het begrip „consument" in de zin van artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (hierna: „richtlijn") [2] op grond waarvan „consument" iedere natuurlijke persoon is die bij onder die richtlijn vallende overeenkomsten handelt voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen.

2. Ofschoon er op verschillende gebieden van het Unierecht rechtspraak bestaat over het begrip consument, is het tot op heden niet uitputtend behandeld in het specifieke kader van de werkingssfeer van de richtlijn [3] waarvan de uitlegging in de onderhavige zaak aan de orde komt. Concreet gaat het in deze zaak om de vraag of een praktiserend advocaat die een kredietovereenkomst heeft gesloten met als onderpand een onroerende zaak die eigendom is van zijn eenmansadvocatenkantoor, als consument beschouwd kan worden. Aan de orde is enerzijds de invloed van de specifieke kennis en kunde van een persoon op diens hoedanigheid van consument, en anderzijds de invloed van de rol die deze persoon speelt bij een accessoire garantieovereenkomst op zijn hoedanigheid van consument bij een kredietovereenkomst.

1 — Oorspronkelijke taal: Spaans.

2 — PB L 95, blz. 29.

3 — Het Hof heeft dit begrip in verband met deze richtlijn uitgelegd in het arrest Cape en Idealservice MN RE (C-541/99 en C-542/99, EU:C:2001:625).

I – **Toepasselijke bepalingen**

A – *Unierecht*

3. De vijfde, de tiende en de zestiende overweging van de richtlijn luiden als volgt:

„Overwegende dat over het algemeen de consument de rechtsregels niet kent die in andere lidstaten dan het land waarin hij woont, gelden voor overeenkomsten voor de verkoop van goederen of het aanbieden van diensten; dat dit gebrek aan kennis hem van rechtstreekse transacties van aankoop van goederen of betreffende dienstverrichtingen in een andere lidstaat kan afhouden;

[...]

Overwegende dat door het vaststellen van eenvormige voorschriften op het gebied van oneerlijke bedingen een doeltreffender bescherming van de consument kan worden bewerkstelligd; dat deze voorschriften van toepassing moeten zijn op alle overeenkomsten tussen verkopers en consumenten; dat bijgevolg met name van deze richtlijn zijn uitgesloten arbeidsovereenkomsten, overeenkomsten betreffende erfrechten, overeenkomsten met betrekking tot de gezinssituatie en overeenkomsten met betrekking tot de oprichting en de statuten van vennootschappen;

[...]

Overwegende dat de beoordeling, aan de hand van de vastgestelde algemene criteria, van het oneerlijke karakter van bedingen, met name met betrekking tot beroepsactiviteiten met een openbaar karakter betreffende collectieve diensten waarbij een solidariteit tussen de gebruikers wordt vooropgesteld, moet worden aangevuld met een middel voor de afweging van de onderscheidene belangen die in het geding zijn; dat dit de goede trouw is; dat er bij de beoordeling van de goede trouw in het bijzonder moet worden gelet op de min of meer sterke respectieve onderhandelingsposities van de partijen en op de vraag of de consument op enigerlei wijze ertoe is aangezet zijn instemming met het beding te betuigen en of de goederen of diensten op speciale bestelling van de consument zijn verkocht of geleverd; dat de verkoper aan de eis van goede trouw kan voldoen door op eerlijke en billijke wijze te onderhandelen met de andere partij, waarvan hij de legitieme belangen in aanmerking dient te nemen”.

4. Artikel 1, lid 1, van de richtlijn bepaalt dat deze strekt tot „onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten betreffende oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument”.

5. Artikel 2 van de richtlijn definieert de begrippen consument en verkoper. Volgens deze bepaling wordt „[i]n deze richtlijn [...] verstaan onder:

[...]

b) ‚consument’: iedere natuurlijke persoon die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen;

c) ‚verkoper’: iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten handelt in het kader van zijn publiekrechtelijke of privaatrechtelijke beroepsactiviteit”.

B – *Roemeens recht*

6. Artikel 2 van wet nr. 193/2000 betreffende oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen verkopers en consumenten (Legea privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori), zoals die gold op de datum waarop de in het hoofdgeding aan de orde zijnde kredietovereenkomst werd gesloten, luidt als volgt:

„1. Onder consument wordt verstaan iedere natuurlijke persoon of vereniging van natuurlijke personen die op grond van een binnen de werkingssfeer van deze wet vallende overeenkomst handelt voor doeleinden buiten zijn industriële, handels- of productieactiviteit, ongeacht of het om een artisanale activiteit dan wel om een activiteit in het kader van een vrij beroep gaat.

2. Onder verkoper wordt verstaan, iedere natuurlijke of erkende rechtspersoon die op grond van een binnen de werkingssfeer van deze wet vallende overeenkomst handelt in het kader van zijn industriële, handels- of productieactiviteit, ongeacht of het om een artisanale activiteit dan wel om een activiteit in het kader van een vrij beroep gaat, alsmede iedere andere persoon die met hetzelfde oogmerk in naam en voor rekening van een dergelijke persoon handelt."

II – **Hoofdgeding en prejudiciële vraag**

7. Deze prejudiciële verwijzing is gedaan in het kader van een civiele procedure tussen H. O. Costea, verzoeker, en SC Volksbank România SA (hierna: „Volksbank"), verweerster, en betreft een verzoek om een declaratoire uitspraak van de Judecătoria Oradea (Roemenië), afdeling civiele zaken in eerste aanleg.

8. Verzoeker, Costea, is werkzaam als advocaat handelsrecht. In 2008 heeft Costea een kredietovereenkomst met Volksbank gesloten (hierna: „betwiste overeenkomst"). Uit de verwijzingsbeschikking blijkt dat genoemde overeenkomst ook door het eenmansadvocatenkantoor Costea Ovidiu, als hypothecaire borg, is ondertekend. Inderdaad is op de datum van ondertekening van de kredietovereenkomst tevens een overeenkomst ondertekend waarbij het eenmansadvocatenkantoor Costea Ovidiu als eigenaar van de onroerende zaak en Volksbank afspraken hebben gemaakt over de zekerheid voor de terugbetaling van voornoemde lening (hierna: „garantieovereenkomst"). Het advocatenkantoor Costea Ovidiu werd hierbij vertegenwoordigd door Costea. Hierdoor heeft verweerster kennis gekregen van het beroep van kredietnemer.

9. Op 24 mei 2013 heeft Costea tegen Volksbank de in het hoofdgeding aan de orde zijnde vordering ingesteld. Hij verzoekt om vaststelling van het oneerlijke karakter van het beding inzake risicoprovisie in punt 5, onder a), van de kredietovereenkomst [4], alsook om terugbetaling van de door de bank uit dien hoofde geïnde bedragen. Costea beroept zich hierbij op zijn hoedanigheid van consument en op de bepalingen van wet 193/2000 tot omzetting van de richtlijn in Roemeens recht. In het bijzonder stelt Costea dat over het beding inzake de risicoprovisie niet was onderhandeld, maar dat dit eenzijdig

4 — Uit de processtukken blijkt dat het gaat om een beding in de bijzondere voorwaarden van de overeenkomst, met als opschrift „risicoprovisie". Deze provisie, ter hoogte van 0,22 % van het bedrag van de lening, moet gedurende de looptijd van de overeenkomst maandelijks op de vervaldatum worden voldaan.

door de bank was opgelegd. Hieruit leidt verzoeker af dat dit beding oneerlijk is, en bovendien is hij van mening dat het risico was weggenomen door de als zekerheid voor de lening verstrekte hypotheek. De inhoud van het beding noch het eventueel oneerlijke karakter hiervan komen aan de orde in de verwijzingsbeschikking. [5]

10. Aangezien de Judecătoria Oradea van mening is dat het voor de beslechting van het hoofdgeding noodzakelijk is dat artikel 2, onder b), van de richtlijn wordt uitgelegd, heeft ze het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Moet artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten aldus worden uitgelegd dat onder het begrip ‚consument' een natuurlijke persoon valt die het beroep van advocaat uitoefent en met een bank een kredietovereenkomst sluit waarin het doel van de lening niet is vermeld en in het kader van welke overeenkomst het advocatenkantoor van die natuurlijke persoon als hypothecaire borg wordt aangeduid?"

11. In de procedure bij het Hof zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door SC Volksbank România, de Roemeense regering, de Italiaanse regering, de Nederlandse regering en de Europese Commissie. Ter terechtzitting van 28 januari 2015 werd partijen verzocht zich toe te spitsen op de invloed van de accessoire garantieovereenkomst op de hoedanigheid van consument, en op het nuttig effect, in het kader van de onderhavige zaak, van de aanwijzingen betreffende gemengde overeenkomsten in overweging 17 van richtlijn 2011/83/EU [6]. Costea, de Roemeense regering en de Europese Commissie hebben mondelinge opmerkingen gemaakt.

III – **Inleidende opmerkingen**

12. Allereerst wijs ik erop dat de nationale rechter in de verwijzingsbeschikking weliswaar stelt dat in de overeenkomst op geen enkel moment het doel van de lening is gespecificeerd, maar dat zowel de Roemeense regering als de Commissie in hun schriftelijke opmerkingen erop wijzen dat de betwiste overeenkomst een beding over het doel van die overeenkomst bevat, waarin staat dat de lening is verstrekt „ter dekking van gewone persoonlijke onkosten". Volksbank heeft dit gegeven niet betwist, en Costea heeft het ter zitting bevestigd.

13. Ofschoon de nationale rechter in zijn vraag verwijst naar een situatie waarin het doel van de lening niet is gespecificeerd, ben ik van mening dat het gebrek aan overeenstemming tussen de prejudiciële verwijzing en de bij het Hof ingediende opmerkingen voor dit Hof geen belemmering kan vormen om een nuttig antwoord te geven op de gestelde prejudiciële vraag.

5 — De gewoonte van Volksbank om in kredietovereenkomsten bedingen inzake risicoprovisie op te nemen heeft geleid tot diverse zaken voor het Hof. In het arrest SC Volksbank România (C-602/10, EU:C:2012:443) heeft het Hof geoordeeld dat richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PB L 133, blz. 66), aldus uitgelegd moet worden dat deze niet eraan in de weg staat dat de materiële werkingssfeer van een nationale maatregel (in dat geval, het met spoed door de regering aangenomen wetsbesluit nr. 50/2010, *Monitorul Oficial al României*, deel I, nr. 389, van 11 juni 2010) ter omzetting van de richtlijn, kredietovereenkomsten omvat die als voorwerp een lening hebben met als onderpand een onroerende zaak, zelfs wanneer dergelijke overeenkomsten uitdrukkelijk uitgesloten zijn van de materiële werkingssfeer van genoemde richtlijn. De Roemeense rechters hebben in vijf zaken prejudiciële vragen gesteld die echter achtereenvolgens gesloten zijn nadat de prejudiciële vraag was ingetrokken [zaken SC Volksbank România (C-47/11, EU:C:2012:572), SC Volksbank România (C-571/11, EU:C:2012:726), SC Volksbank România (C-108/12, EU:C:2013:658), SC Volksbank România (C-123/12, EU:C:2013:460) en SC Volksbank România (C-236/12, EU:C:2014:241)]. In het arrest Matei (C-143/13, EU:C:2015:127) heeft het Hof uitleg gegeven aan artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13 met betrekking tot bepaalde bedingen inzake risicoprovisie in kredietovereenkomsten tussen een verkoper en consumenten.

6 — Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 85/577/EEG van de Raad en van richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 304, blz. 64).

14. Volgens vaste rechtspraak rust er namelijk een vermoeden van relevantie op vragen betreffende de uitlegging van het Unierecht die de nationale rechter heeft gesteld binnen het onder zijn eigen verantwoordelijkheid geschetste feitelijke en wettelijke kader, ten aanzien waarvan het niet aan het Hof is de juistheid te onderzoeken. Het Hof kan slechts weigeren uitspraak te doen op een prejudicieel verzoek van een nationale rechter wanneer duidelijk blijkt dat de gevraagde uitlegging van het Unierecht geen verband houdt met een reëel geschil of met het voorwerp van het hoofdgeding, of wanneer het vraagstuk van hypothetische aard is, of het Hof niet beschikt over de feitelijke en juridische gegevens die noodzakelijk zijn om een nuttig antwoord op de gestelde vragen te geven. [7]

15. Daarnaast staat het, wat betreft de vermeende lacunes en feitelijke onjuistheden in de verwijzingsbeschikking, volgens vaste rechtspraak niet aan het Hof, maar aan de nationale rechter om de aan het geding ten grondslag liggende feiten vast te stellen en daaruit conclusies te trekken voor de door hem te geven beslissing. [8]

16. In casu is de prejudiciële vraag gesteld in het kader van een specifiek geschil waarvan de beslechting afhangt van de uitlegging van het begrip consument als bedoeld in de richtlijn. De verwijzingsbeschikking bevat voldoende gegevens op basis waarvan het Hof de nationale rechter een nuttig antwoord kan geven.

IV – **Analyse**

17. Gelet op de verschillende relevante elementen op grond waarvan een nuttig antwoord kan worden gegeven op de prejudiciële vraag van de verwijzende rechter, waarop ook de opmerkingen van de interveniënten betrekking hebben, zal mijn analyse gericht zijn op het onderzoek van het begrip consument in de richtlijn en de invloed van andere factoren op dit begrip, zoals de verwijzing naar de in richtlijn 2011/83 beschreven gemengde overeenkomsten en het verband tussen de hoofdovereenkomst (de kredietovereenkomst) en de garantieovereenkomst.

A – *Het begrip consument in richtlijn 93/13*

18. Het begrip consument wordt uiteenlopend geïnterpreteerd op diverse gebieden van het Unierecht, niet alleen in de specifieke instrumenten ter harmonisatie van wetgevingen inzake consumentbescherming, maar ook op het gebied van het mededingingsrecht [9], de justitiële samenwerking in burgerlijke zaken [10], het gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid [11], en op andere terreinen waar harmonisatiemaatregelen zijn vastgesteld. [12] Ook de diverse instrumenten van afgeleid recht voor consumentenbescherming geven geen eenduidige interpretatie van het begrip

7 — Zie onder meer arrest Melki en Abdeli (C-188/10 en C-189/10, EU:C:2010:363, punt 27 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

8 — Zie bijvoorbeeld arresten Traum (C-492/13, EU:C:2014:2267, punt 19) en PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160, punt 40).

9 — Artikelen 102, onder b), VWEU en 107, lid 2, onder a), VWEU.

10 — Verdrag van Brussel (ook: „Executieverdrag") betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1972, L 299, blz. 32, geconsolideerde versie in PB 1998, C 27, blz. 1), artikel 13, en verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2001, L 12, blz. 1), artikel 15.

11 — Artikelen 39, lid 1, onder c), VWEU en 40, lid 2, VWEU.

12 — Zie bijvoorbeeld richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt („richtlijn inzake elektronische handel") (PB L 178, blz. 1).

consument.[13] Het gaat aldus om een begrip dat wordt gehanteerd op tal van gebieden van de Unieregelgeving, waarvan de specifieke contouren echter niet zijn afgebakend in het primaire recht[14], en dat niet op homogene wijze als categorie kan dienen om de hoedanigheid van bepaalde personen vast te stellen, maar waarvan dit vermogen verschilt per relevant instrument van afgeleid recht. Zo heeft het begrip consument niet op uniforme wijze vorm gekregen in alle instrumenten, die immers betrekking hebben op verschillende rechtsgebieden en uiteenlopende doelstellingen: het is een operationeel en dynamisch begrip dat wordt gedefinieerd door de inhoud van de betrokken wetgeving.[15]

19. In de onderhavige zaak is het Hof verzocht het begrip consument uit te leggen in het kader van richtlijn 93/13. Het is duidelijk dat het hierbij moet uitgaan van artikel 2, onder b), van de richtlijn, waarin het begrip consument nader wordt omschreven.

20. Uit de genoemde bepaling blijkt het belang van het terrein waarop het handelen van het individu zich afspeelt, zowel voor de definitie van consument als voor de definitie van verkoper. Zo bepaalt artikel 2, onder b), van de richtlijn dat een consument „iedere natuurlijke persoon [is] die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten *handelt* voor doeleinden die buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen". Volgens artikel 2, onder c), is een verkoper daarentegen „iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die bij onder deze richtlijn vallende overeenkomsten *handelt* in het kader van zijn [...] beroepsactiviteit".

21. In dit verband blijkt uit de rechtspraak van het Hof dat de tegenstelling tussen de begrippen verkoper en consument niet geheel symmetrisch is (niet alle personen die niet als verkoper kunnen worden aangemerkt, zijn consumenten), aangezien met name rechtspersonen niet kunnen worden aangemerkt als consumenten in de zin van artikel 2 van de richtlijn.[16] In casu lijdt het geen twijfel dat Costea de kredietovereenkomst heeft gesloten in zijn hoedanigheid van natuurlijke persoon, en niet als vertegenwoordiger van zijn advocatenkantoor.

22. Het feit dat wordt betwist dat Costea als consument moet worden aangemerkt, wat heeft geleid tot de prejudiciële vraag, komt voort uit het gegeven dat Costea van beroep advocaat is. Alle betrokkenen die schriftelijke en mondelinge opmerkingen hebben ingediend, met uitzondering van Volksbank, zijn van mening dat het door een natuurlijke persoon uitgeoefende beroep niet van invloed is op de beoordeling of een natuurlijke persoon kan worden beschouwd als consument in de zin van artikel 2, onder b), van de richtlijn. Volksbank daarentegen merkt op dat, om aan te kunnen nemen dat een persoon consument is, niet alleen moet worden vastgesteld dat is voldaan aan een objectief criterium – voortvloeiend uit artikel 2, onder b), van de richtlijn – maar ook een subjectief criterium in acht moet worden genomen, dat samenhangt met de strekking van de richtlijn, namelijk bescherming van

13 — Het begrip consument was echter op vergelijkbare, maar niet identieke wijze gedefinieerd in bepaalde instrumenten, zoals de richtlijnen 85/577/EEG van de Raad van 20 december 1985 betreffende de bescherming van de consument bij buiten verkoopruimten gesloten overeenkomsten (PB L 372, blz. 31) en 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 1997 betreffende de bescherming van de consument bij op afstand gesloten overeenkomsten (PB L 144, blz. 19) – beide ingetrokken bij richtlijn 2011/83 –, alsook in richtlijn 90/314/EEG van de Raad van 13 juni 1990 betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten (PB L 158, blz. 59) en in richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt (PB L 149, blz. 22). In deze laatste richtlijn wordt het begrip „gemiddelde consument" als maatstaf genomen, te weten, een volgens de uitlegging van het Hof „redelijk geïnformeerde, omzichtige en oplettende [consument], waarbij eveneens rekening wordt gehouden met maatschappelijke, culturele en taalkundige factoren [...]" (overweging 18). Voor een vergelijking van het begrip consument in de diverse instrumenten, zie M. Ebers, „The notion of ‚consumer'", *Consumer Law Compendium*, www.eu-consumer-law.org

14 — Voor de verschillende functies van het begrip consument, en de betekenis die toegekend moet worden aan dat begrip naargelang de functie ervan in bepaalde artikelen van het Verdrag, zie K. Mortelmans en S. Watson, „The Notion of Consumer in Community Law: A Lottery?", in J. Lonbay (red.), *Enhancing the Legal Position of the European Consumer*, BIICL, 1996, blz. 36-57.

15 — M. Tenreiro, „Un code de la consommation ou un code autour du consommateur? Quelques réflexions critiques sur la codification et la notion du consommateur", in L. Krämer, H.-W. Micklitz en K. Tonner (red.), *Law and diffuse Interests in the European Legal Order. Liber amicorum Norbert Reich*, blz. 349.

16 — Arrest Cape en Idealservice MN RE (C-541/99 en C-542/99, EU:C:2001:625, punt 16).

de consument als zwakkere partij die over het algemeen de wettelijke bepalingen niet kent. Volgens Volksbank kan het uitgangspunt dat de consument zich in een situatie van ongelijkheid bevindt, dan ook worden weerlegd als blijkt dat deze beschikt over ervaring en informatie om zichzelf te beschermen.

23. Gelet op de definitie van artikel 2, onder b), van de richtlijn, systematisch uitgelegd in samenhang met de overige bepalingen van deze regeling, en in het licht van de in de rechtspraak gegeven uitlegging van het begrip consument in andere Unierechtelijke instrumenten, ben ik van mening dat de redenering van Volksbank moet worden afgewezen.

24. Centraal in het begrip consument, zoals dit is omschreven in deze regeling, staat namelijk de verwijzing naar een duidelijk af te bakenen element: de positie die de overeenkomstsluitende partij inneemt bij de betrokken rechtshandeling. Zoals voortvloeit uit het arrest Asbeek Brusse en de Man Garabito, moet in aanmerking worden genomen dat de richtlijn „de overeenkomsten waarop zij van toepassing is dus [bepaalt] aan de hand van de hoedanigheid van de contractpartijen, naargelang zij al dan niet in het kader van hun bedrijfs- of beroepsactiviteit handelen”. [17]

25. De bijzondere betekenis van de context waarbinnen de betrokken transactie plaatsheeft als bepalende factor voor de vraag of iemand als consument kan worden aangemerkt, vindt bevestiging in de rechtspraak van het Hof in verband met andere instrumenten op het gebied van consumentenbescherming die definities van het begrip consument bevatten die vergelijkbaar zijn met die van artikel 2, onder b), van de richtlijn. Zo heeft het Hof in het arrest Di Pinto [18], bij zijn uitlegging van het begrip consument in het kader van richtlijn 85/577/EEG [19], benadrukt dat de relatie tussen de transacties waarvoor een handelaar door een acquisiteur werd benaderd – met als doel aan te dringen op het sluiten van een advertentiecontract in verband met de verkoop van diens handelszaak – en de beroepsactiviteit van de handelaar bepalend was voor de vraag of deze de bescherming van de richtlijn genoot [20], waardoor hij alleen aanspraak kon maken op toepassing van de richtlijn als de transactie waarvoor hij was benaderd buiten het kader van zijn beroepsactiviteit viel.

26. De richtlijn en de rechtspraak die zowel dit instrument als richtlijn 85/577 uitlegt, lijken dan ook te pleiten voor een zowel objectieve als functionele interpretatie van het begrip consument: het gaat er niet om dat een bepaalde persoon intrinsiek behoort tot een statische categorie [21], maar het betreft een hoedanigheid die afhangt van de situatie waarin een persoon zich bevindt ten aanzien van een rechtshandeling of particuliere transactie, een van de vele die hij in zijn dagelijks leven verricht. Zoals advocaat-generaal Mischo in de zaak Di Pinto, verwijzende naar het begrip consument in artikel 2 van richtlijn 85/577, heeft opgemerkt, zijn de in die richtlijn bedoelde personen „niet *in abstracto* [...] omschreven, maar op basis van hetgeen zij *in concreto* doen”, zodat een en dezelfde persoon, in verschillende situaties, de ene keer de hoedanigheid van consument, en de andere keer die van verkoper kan hebben. [22]

17 — C-488/11, EU:C:2013:341, punt 30.

18 — C-361/89, EU:C:1991:118.

19 — Artikel 2 van deze richtlijn, die is ingetrokken bij richtlijn 2011/83/EU, gaf als definitie van „consument”: „een natuurlijk persoon die ten aanzien van de onder deze richtlijn vallende transacties handelt voor een gebruik dat als niet bedrijfs- of beroepsmatig kan worden beschouwd”.

20 — Arrest Di Pinto (C-361/89, EU:C:1991:118, punt 15).

21 — In de woorden van advocaat-generaal Jacobs: „er bestaat geen personele status van consument of niet-consument; van belang is de hoedanigheid waarin de klant een welbepaalde overeenkomst heeft gesloten”. Conclusie in de zaak Gruber (C-464/01, EU:C:2004:529, punt 34).

22 — Conclusie van advocaat-generaal Mischo in de zaak Di Pinto (C-361/89, EU:C:1990:462, punt 19). In deze zaak pleitte de advocaat-generaal ervoor dat handelaars die worden benaderd met het oog op de verkoop van hun handelszaak, als consument beschouwd moeten worden. Het Hof deelde deze zienswijze niet.

27. Deze opvatting van het begrip consument als actor bij een bepaalde rechtshandeling, waarin tegelijkertijd en afhankelijk van het geval zowel objectieve als functionele elementen aanwezig zijn, vindt ook bevestiging in de werkingssfeer van het Executieverdrag, waarbinnen het Hof het begrip consument eveneens heeft uitgelegd, hoewel, zoals ik later laat zien, de vergelijking moet worden genuanceerd bij het uitleggen van de richtlijn, gezien de verschillende doelen van beide regelingen. Zo heeft het Hof in het arrest Benincasa [23] verklaard dat, om te bepalen of een persoon handelt als consument, „aansluiting moet worden gezocht bij de positie van deze persoon in een bepaalde overeenkomst, rekening houdend met de aard en het doel van deze overeenkomst, en niet bij de subjectieve situatie van deze persoon. [...] Eenzelfde persoon kan voor sommige verrichtingen als consument en voor andere verrichtingen als marktdeelnemer worden beschouwd." [24]

28. Kortom, het betreft hier een *objectief en functioneel* begrip, dat afhangt van *één criterium*: of de specifieke rechtshandeling valt binnen het kader van activiteiten die buiten de beroepsactiviteit vallen. Zoals de Roemeense regering heeft opgemerkt, stelt de richtlijn verder geen criteria vast voor het bepalen van de hoedanigheid van consument. Het gaat bovendien om een begrip dat *situationeel* wordt gedefinieerd, dat wil zeggen, in relatie tot een specifieke rechtshandeling. [25] Als gevolg hiervan kan niemand de mogelijkheid worden ontnomen ter zake van een overeenkomst die buiten zijn beroepsactiviteit valt als consument te worden beschouwd op grond van zijn algemene kennis of zijn beroep, maar moet uitsluitend zijn positie ten aanzien van een specifieke rechtshandeling in aanmerking worden genomen.

29. Aan deze conclusie wordt niet afgedaan door de, op de strekking van de richtlijn gebaseerde, argumenten van Volksbank, die met name verwijst naar diverse overwegingen van deze richtlijn. [26] Uitgaand van een systematische benadering van de richtlijn ligt de ratio ervan namelijk in de kwetsbaarheid en zwakke positie van de consument, die beperkt is in zijn onderhandelingsmogelijkheden en over minder informatie beschikt, wat ertoe leidt dat hij met de door de verkoper tevoren opgestelde voorwaarden instemt zonder op de inhoud daarvan invloed te kunnen uitoefenen. [27] Desalniettemin zijn deze noties van kwetsbaarheid en een zwakke positie, die in het algemeen, ten grondslag liggen aan het gehele consumentenbeschermingsrecht in de Unie [28], niet vertaald in regelgeving over het begrip consument in de vorm van in het positieve recht geformuleerde voorwaarden. Aldus wordt noch in de definitie van consument noch in een andere bepaling van de richtlijn de hoedanigheid van consument in een concreet geval afhankelijk gesteld van een gebrek aan kennis, onwetendheid of een daadwerkelijk zwakkere positie.

30. Inderdaad zou de mogelijkheid om de hoedanigheid van consument per geval te behandelen op grond van factoren die verband houden met de ervaring, opleiding, beroep of zelfs de intelligentie van de consument, indruisen tegen het nuttig effect van de richtlijn. Met name advocaten (of afgestudeerde juristen en andere beroepsbeoefenaars) zouden bij veel aspecten van het private rechtsverkeer van bescherming verstoken blijven. Zoals de Roemeense regering opmerkt zal, zelfs al is het kennisniveau van de betrokken persoon vergelijkbaar met dat van de kredietgever, dit niet betekenen dat zijn onderhandelingspositie niet dezelfde is als die van ongeacht welke natuurlijke persoon ten opzichte van de beroepsbeoefenaar.

23 — C-269/95, EU:C:1997:337.

24 — Ibidem, punt 16. Het Hof concludeerde dat „een verzoeker die een overeenkomst met het oog op een nog niet uitgeoefende, maar toekomstige beroepsactiviteit heeft gesloten, als consument kan worden beschouwd", punt 19. De advocaat-generaal sluit hierop aan als hij stelt: „Juist die activiteit – en niet, nogmaals gezegd, de eerdere persoonlijke situatie van het subject – is de factor die van belang is voor de bij artikel 13 Executieverdrag ingestelde specifieke regeling voor de rechterlijke bevoegdheid bij bepaalde overeenkomsten." Conclusie van advocaat-generaal Ruiz-Jarabo Colomer in de zaak Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:78, punt 49).

25 — F. Denkinger, *Der Verbraucherbegriff*, De Gruyter Recht, Berlijn, 2007, blz. 287 e.v.

26 — Met name de vierde tot en met de zesde, de achtste tot en met de tiende, de twaalfde, de zestiende en de vierentwintigste overweging.

27 — Arresten Asbeek Brusse en de Man Garabito (C-488/11, EU:C:2013:341, punt 31) en Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, punt 39 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

28 — Zie dienaangaande het „Eerste programma van de Europese Economische Gemeenschap voor een beleid inzake bescherming en voorlichting van de consument" van 1975 (PB C 92, blz. 1) en resolutie van de Raad van 19 mei 1981 betreffende een tweede programma van de Europese Economische Gemeenschap voor een beleid inzake bescherming en voorlichting van de consument (PB C 133, blz. 1).

31. Weliswaar heeft het Hof in de zaak Šiba [29] geoordeeld dat „[a]dvocaten [...] verregaande technische bekwaamheden [hebben] waarover de consument niet noodzakelijkerwijs beschikt”, [30] maar deze overwegingen hadden betrekking op een situatie waarin de advocaat in kwestie „in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf tegen betaling juridische diensten verleent aan een voor privédoeleinden handelende natuurlijke persoon”, en derhalve een verkoper is in de zin van artikel 2, onder c), van de richtlijn. [31]

32. Ook een uitlegging zoals Volksbank die voorstelt, zou ertoe leiden dat al die personen die op het moment van sluiting van een overeenkomst juridische of andere professionele bijstand beschikten, niet als consument zouden worden beschouwd. [32]

33. Voorts heeft het Hof de invloed van kennis of van de concrete situatie van de betrokken persoon verworpen op andere terreinen dan die van de richtlijn, als niet voldaan werd aan de objectieve eis dat de activiteit buiten het beroepsterrein van die persoon viel. Dit was het geval in verband met richtlijn 85/577, ter zake waarvan het arrest Di Pinto aantoont dat, als een persoon handelt in het kader van zijn beroepsactiviteit, een daadwerkelijk gebrek aan kennis in dat specifieke geval geen afbreuk doet aan zijn hoedanigheid van beroepsbeoefenaar. [33]

34. Kortom, ik ben van mening dat het begrip consument, in de zin van artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten aldus moet worden uitgelegd dat hieronder een natuurlijke persoon valt die het beroep van advocaat uitoefent en met een bank een kredietovereenkomst sluit, in het kader van welke overeenkomst tevens sprake is van een tot zekerheid strekkende onroerende zaak die eigendom is van zijn eenmansadvocatenkantoor, wanneer, gelet op het bewijsmateriaal waarover de nationale rechter beschikt, blijkt dat die persoon heeft gehandeld voor doeleinden die buiten zijn beroepsactiviteit vallen.

B – *Het begrip consument in verband met gemengde overeenkomsten*

35. Afgezien van de vorenstaande overwegingen ben ik van mening dat het voor de beantwoording van de onderhavige prejudiciële vraag zinvol is de zogenoemde „gemengde overeenkomsten” te behandelen, met name aangezien deze vraag uitdrukkelijk betrekking heeft op een overeenkomst waarin het doel van de lening niet nader omschreven is.

36. In dit kader heeft zowel de Roemeense regering als de Nederlandse regering gewezen op het nut van het arrest Gruber voor het bepalen of in casu Costea als consument kan worden aangemerkt. [34] De Europese Commissie van haar kant heeft in haar schriftelijke opmerkingen alsook ter zitting gewezen op het belang van overweging 17 van richtlijn 2011/83. Zowel deze overweging als het arrest Gruber heeft, op onderscheiden terreinen, betrekking op gemengde overeenkomsten.

29 — C-537/13, EU:C:2015:14.

30 — Ibidem, punt 23.

31 — Ibidem, punt 24.

32 — In dit opzicht zij erop gewezen dat het Hof in het arrest Rampion en Godard (C-429/05, EU:C:2007:575, punt 65) geoordeeld heeft dat het feit dat iemand wordt vertegenwoordigd door een advocaat geen gevolgen heeft voor de uitlegging van artikel 11, lid 2, van richtlijn 87/102/EEG van de Raad van 22 december 1986 betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake het consumentenkrediet (PB 1987, L 42, blz. 48), volgens welke deze bepaling ambtshalve door de nationale rechter kan worden toegepast.

33 — Zo heeft het Hof geoordeeld dat „[immers] aangenomen moet [...] worden dat een gewoonlijk bedachtzaam handelaar weet wat de waarde is van zijn zaak en van elk van de handelingen die nodig zijn met het oog op de verkoop ervan, zodat hij, indien hij een verbintenis aangaat, zulks niet ondoordacht en enkel omdat hij is overrompeld, zal doen”, arrest Di Pinto (C-361/89, EU:C:1991:118, punt 18).

34 — Arrest Gruber (C-464/01, EU:C:2005:32), gewezen in een zaak waarin Gruber dakpannen had gekocht en aangebracht op zijn boerderij, die tevens diende als woning voor hem en zijn gezin.

37. De criteria om te bepalen of een overeenkomst is gesloten voor privé- of voor beroepsmatig gebruik lopen uiteen in het arrest Gruber en in richtlijn 2011/83. Zoals wij hierna zullen zien, ben ik van mening dat het criterium van richtlijn 2011/83 van toepassing is in de onderhavige zaak.

38. In het arrest Gruber [35] heeft het Hof gekozen voor een strikte uitlegging van het begrip consument in geval van gemengde overeenkomsten. In deze uitlegging ligt het accent op het criterium van marginaliteit: een persoon kan zich niet op de bijzondere bevoegdheidsregels inzake consumenten van het Executieverdrag beroepen, „tenzij het beroepsmatige gebruik dermate *marginaal* is dat het in de globale context van de betrokken verrichting onbetekenend is; dat het niet-beroepsmatige aspect zwaarder weegt is daarbij irrelevant”. [36] Het Hof heeft in deze context eveneens bepaald dat de bewijslast ligt bij de persoon die de artikelen 13 tot en met 15 van dit Verdrag inroept. [37]

39. Overweging 17 van richtlijn 2011/83, met een heel andere strekking, kiest voor een criterium gebaseerd op het hoofddoel: „Bij gemengde overeenkomsten, waar een overeenkomst wordt gesloten voor doeleinden die deels binnen en deels buiten de handelsactiviteit van de persoon liggen en het handelsoogmerk zo beperkt is dat het binnen de globale context van de overeenkomst niet overheerst, dient die persoon echter ook als consument te worden aangemerkt.”

40. Terwijl dus voor de kwalificatie van een overeenkomst als bedoeld voor persoonlijk gebruik het criterium van marginaliteit van het arrest Gruber vereist dat het beroepsmatige gebruik zo gering is dat het als insignificant kan worden beschouwd, kiest richtlijn 2011/83 voor een evenwichtigere oplossing, via het criterium van het hoofddoel binnen de globale context van de overeenkomst.

41. Zoals de Europese Commissie ter zitting heeft opgemerkt, is behoedzaamheid geboden bij het toepassen van het arrest Gruber voor het uitleggen van de richtlijn. Uit de rechtspraak van het Hof waarin het begrip consument zowel binnen de werkingssfeer van artikel 13 van het Executieverdrag als van artikel 15 van verordening nr. 44/2001 wordt uitgelegd, blijkt een restrictieve benadering, zeker gelet op het feit dat deze bepalingen uitzonderingen vormen op het algemene bevoegdheidscriterium inzake de woonplaats van verweerder, en derhalve strikt moeten worden uitgelegd. [38] De restrictieve toepassing van het begrip consument bij gemengde overeenkomsten lijkt dan ook niet automatisch van overeenkomstige toepassing op specifieke consumentenbeschermingsregels zoals de richtlijn. [39]

42. Het verschil in benadering tussen overweging 17 van richtlijn 2011/83 en het arrest Gruber is geen toeval. Tijdens de onderhandelingen over deze richtlijn heeft het Europees Parlement namelijk een amendement ingediend waarin het uitdrukkelijk verzocht de definitie van consument te wijzigen, en uit te breiden tot „iedere natuurlijke persoon die [...] handelt voor doeleinden die *hoofdzakelijk* buiten zijn bedrijfs- of beroepsactiviteit vallen”. [40] Tijdens de daaropvolgende onderhandelingen heeft het Europees Parlement ingestemd met het handhaven van de definitie van consument en heeft het het bijwoord „hoofdzakelijk” geschrapt, onder de voorwaarde dat in de overweging van de considerans waarin de definitie van consument wordt verduidelijkt, en die oorspronkelijk was gebaseerd op het arrest Gruber [41], het woord „marginaal” werd vervangen door het woord „zwaarder”. [42]

35 — C-464/01, EU:C:2005:32.

36 — Arrest Gruber (C-464/01, EU:C:2005:32, punt 54). Eigen cursivering.

37 — Ibidem, punt 46.

38 — Zie bijvoorbeeld de arresten Shearson Lehman Hutton (C-89/91, EU:C:1993:15, punt 18) en Gabriel (C-96/00, EU:C:2002:436, punt 39).

39 — Zie over dit debat N. Reich, H.-W. Micklitz, P. Rott en K. Tonner, *European Consumer Law*, 2e druk, Intersentia, 2014, blz. 53.

40 — Verslag over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende consumentenrechten, Commissie interne markt en consumentenbescherming van 22 februari 2011, A7-0038/2011, blz. 36, amendement nr. 59. Eigen cursivering.

41 — Raadsdocument 10481/11 van 20 mei 2011, blz. 3.

42 — Raadsdocument 11218/11 van 8 juni 2011, blz. 5.

43. Kortom, gelet op zowel de verschillende functies die het begrip consument vervult in de onderscheiden wettelijke voorschriften als de constatering op grond van de totstandkomingsgeschiedenis ben ik van mening dat overweging 17 van richtlijn 2011/83 het criterium van het hoofddoel in de globale context van de overeenkomst bevestigt.

44. In de onderhavige zaak neig ik, evenals de Roemeense regering en de Commissie, naar de opvatting dat het beroep op de door overweging 17 van richtlijn 2011/83 verschafte opheldering inzake de uitlegging van het begrip consument ook geldt voor de werkingssfeer van de richtlijn. Deze opvatting blijkt gerechtvaardigd, gelet op het gemeenschappelijke doel en het uitdrukkelijke verband tussen beide instrumenten. Richtlijn 2011/83 vormt derhalve een wijziging van de richtlijn.[43] Bovendien is de formulering van het begrip consument in deze twee regelingen bijna identiek, het enige verschil ligt in het feit dat, waar de richtlijn uitsluitend verwijst naar „bedrijfs- of beroepsactiviteit", richtlijn 2011/83 [in veel taalversies, maar niet in de Nederlandse versie] verwijst naar „handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit".

45. Om te bepalen of een persoon in die gevallen waarin er aanwijzingen bestaan dat er sprake is van een gemengde overeenkomst, waardoor niet duidelijk is of deze overeenkomst uitsluitend met een persoonlijk dan wel een beroepsmatig doel tot stand is gebracht, kan worden aangemerkt als consument in de zin van de richtlijn, biedt het criterium van het hoofddoel dan ook een instrument om, aan de hand van een onderzoek naar het algemene karakter van de omstandigheden waarbinnen de betrokken overeenkomst is gesloten – wat verder gaat dan het toepassen van een zuiver kwantitatief criterium –[44] en door het beoordelen van de objectieve bewijsmiddelen waarover de nationale rechter beschikt, te bepalen in hoeverre de beroepsmatige of niet beroepsmatige doeleinden bij een specifieke overeenkomst zwaarder wegen.

46. Ofschoon zowel de Europese Commissie als Costea ter zitting heeft opgemerkt dat uit de beschrijving van de feiten door de nationale rechter niets naar voren komt waaruit kan worden opgemaakt dat sprake is van een gemengde overeenkomst, staat het aan de verwijzende rechter de feitelijke situatie in verband met het doel van de lening toe te lichten, aan de hand van het tot zijn beschikking staande bewijsmateriaal, waaronder zich ongetwijfeld de in deze overeenkomst opgenomen specificaties bevinden, die het vermoeden kunnen staven dat het hier gaat om een krediet voor privégebruik.

47. Samengevat ben ik van mening dat in het geval dat de nationale rechter oordeelt dat het niet duidelijk is of een overeenkomst uitsluitend voor persoonlijke dan wel beroepsmatige doeleinden is gesloten, de overeenkomstsluitende partij in kwestie moet worden aangemerkt als consument indien het beroepsmatige oogmerk niet overheerst binnen de globale context van de overeenkomst, gelet op alle omstandigheden en de door de nationale rechter te verrichten beoordeling van de objectieve bewijsmiddelen waarover deze beschikt.

C – *Het verband tussen de hoofdovereenkomst en de accessoire overeenkomst*

48. Ten slotte moet worden beslist over de vraag of het gegeven dat de hoofdkredietovereenkomst is gewaarborgd door een onroerende zaak die is bestemd voor de beroepsactiviteit van de kredietnemer, van invloed is op de kwalificatie van Costea als consument.

43 — Richtlijn 2011/83 vervangt de richtlijnen 85/577/EEG en 9/7/EG, en wijzigt de richtlijnen 93/13/EEG en 1999/44/EG. Hoewel het voorstel van de Commissie [COM(2008) 614 definitief] zag op volledige intrekking van richtlijn 93/13 en opneming ervan in de nieuwe richtlijn, beperkt richtlijn 2011/83 zich uiteindelijk, door middel van artikel 32, tot het opnemen in richtlijn 93/13 van een nieuw artikel 8 bis, inzake door de lidstaten vast te stellen strengere bepalingen voor consumentenbescherming.

44 — Het lijdt geen twijfel dat de praktische toepassing van het criterium van het hoofddoel ingewikkeld is. Over dit debat: L.D. Loacker, „Verbraucherverträge mit gemischter Zwecksetzung", *Juristenzeitung*, 68, 2013, blz. 234-242.

49. In dit opzicht wordt zowel in de door de Roemeense regering als in de door de Commissie ingediende opmerkingen benadrukt dat de garantieovereenkomst geen invloed heeft op de kredietovereenkomst. Uit deze opmerkingen, alsook uit de door Costea ter zitting gemaakte opmerkingen, is gebleken dat het eenmansadvocatenkantoor „Costea Ovidiu" in verband met de kredietovereenkomst de hoedanigheid van derde heeft, en hierin is erop gewezen dat het loutere feit dat een onroerende zaak in eigendom van genoemd eenpersoonsadvocatenkantoor tot waarborg strekt voor de kredietovereenkomst, niet betekent dat genoemd advocatenkantoor partij wordt bij de kredietovereenkomst.

50. In aansluiting op de bij het Hof ingediende opmerkingen, ben ik van mening dat er twee verschillende rechtsverhoudingen bestaan: enerzijds, die tussen Costea, als natuurlijke persoon – in de hoedanigheid van kredietnemer – en de bank, en anderzijds, de rechtsverhouding tussen het eenmansadvocatenkantoor Costea Ovidiu – als hypothecaire borg – en de bank. Beide rechtsverhoudingen moeten onafhankelijk van elkaar worden bestudeerd, zodat de tweede – die bovendien een accessoir karakter heeft – geen invloed heeft op de aard van de eerste.

51. In dit verband biedt de rechtspraak van het Hof enkele aanwijzingen over de relatie tussen overeenkomsten die als accessoir kunnen worden aangemerkt, en de respectievelijke hoofdovereenkomsten, zowel in de werkingssfeer van richtlijn 85/577 als van verordening nr. 44/2001. Ten aanzien van de eerstgenoemde richtlijn heeft het Hof in het arrest Dietzinger [45] geoordeeld dat, gelet op het accessoire karakter van garantieovereenkomsten, artikel 2, eerste streepje, van richtlijn 85/577, dat de definitie van consument bevat, „aldus moet worden uitgelegd, dat een borgtochtovereenkomst, gesloten door een niet bedrijfs- of beroepsmatig handelende natuurlijke persoon, niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn valt, wanneer zekerheid wordt gesteld voor de terugbetaling van een schuld van een ander die wel bedrijfs- of beroepsmatig handelt". [46] In dezelfde lijn heeft het Hof zich uitgesproken bij zijn uitlegging van artikel 15, lid 1, van verordening nr. 44/2001, door in het arrest Česká spořitelna [47] te concluderen dat genoemde bepaling „aldus moet worden uitgelegd dat een natuurlijke persoon die met een vennootschap nauwe beroepsmatige banden heeft, zoals een bestuurder of een meerderheidsaandeelhouder, niet kan worden aangemerkt als consument in de zin van deze bepaling wanneer hij een promesse aan order voor aval tekent die is uitgegeven ter verzekering van de nakoming van de voor deze vennootschap uit een kredietovereenkomst voortvloeiende verbintenissen". [48]

52. In de onderhavige zaak hebben we echter te maken met de omgekeerde situatie. Van een beroepsmatig aspect kan namelijk uitsluitend sprake zijn in samenhang met de accessoire overeenkomst, aangezien Costea de garantieovereenkomst heeft ondertekend als wettelijk vertegenwoordiger van zijn eenmansadvocatenkantoor. In afwijking van de zaken Dietzinger en Česká spořitelna gaat het in dit geval dan ook niet om de toepassing van het beginsel accessorium sequitur principale, in die zin dat de bijzaak de hoofdzaak volgt, maar moet, voor het vaststellen van de verschillende rollen die eenzelfde persoon hierin speelt, het eigen karakter van elk van deze rechtsverhoudingen in aanmerking worden genomen. In casu gaat het er niet om de hoedanigheid van Costea als wettelijk vertegenwoordiger in de garantieovereenkomst, als accessoire overeenkomst, vast te stellen, maar te bepalen wat zijn positie is in de kredietovereenkomst, die de hoofdovereenkomst vormt.

45 — C-45/96, EU:C:1998:111.

46 — Ibidem, punt 23. De toepassing van het beginsel accessorium sequitur principale is niet voldoende in overweging genomen om te kunnen behoordelen of de werkingssfeer van richtlijn 87/102 een tot zekerheid van de terugbetaling van een lening gesloten borgovereenkomst omvatte, als de borg noch de begunstigde van het krediet gehandeld hadden in het kader van hun beroepsactiviteit. Zie dienaangaande arrest Berliner Kindl Brauerei (C-208/98, EU:C:2000:152).

47 — C-419/11, EU:C:2013:165.

48 — Ibidem, punt 40.

53. Het feit dat Costea de garantieovereenkomst heeft ondertekend als vertegenwoordiger van het advocatenkantoor heeft derhalve geen negatieve gevolgen voor de kwalificatie van Costea als consument in verband met de hoofdkredietovereenkomst. Integendeel, op basis van de aangehaalde rechtspraak zou zelfs kunnen worden gesteld dat de accessoire garantieovereenkomst onder invloed van de hoofdovereenkomst staat. [49]

54. Op grond van vorenstaande ben ik van mening dat de rol van een natuurlijke persoon, als wettelijk vertegenwoordiger van zijn eenmansadvocatenkantoor, bij het sluiten van een aanvullende garantieovereenkomst geen gevolgen heeft voor zijn hoedanigheid van consument met betrekking tot een hoofdkredietovereenkomst.

V – **Conclusie**

55. Gelet op het voorgaande geef ik het Hof in overweging de prejudiciële vraag van de Judecătoria Oradea te beantwoorden als volgt:

„Het begrip consument, in de zin van artikel 2, onder b), van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april de 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, moet aldus worden uitgelegd dat hieronder een natuurlijke persoon valt die het beroep van advocaat uitoefent en met een bank een kredietovereenkomst sluit in het kader waarvan als hypothecair onderpand een onroerende zaak is vermeld die eigendom is van zijn eenmansadvocatenkantoor, wanneer, gelet op het bewijsmateriaal waarover de nationale rechter beschikt, blijkt dat die persoon heeft gehandeld voor doeleinden die binnen zijn beroepsactiviteit vallen.

Ingeval de nationale rechter van oordeel is dat niet duidelijk blijkt of een overeenkomst uitsluitend is gesloten met een persoonlijk dan wel een beroepsmatig doel, dient de overeenkomstsluitende partij te worden aangemerkt als consument, wanneer het beroepsmatige doel niet overheerst binnen de globale context van de overeenkomst, gelet op alle omstandigheden en de beoordeling van de ter beschikking staande bewijsmiddelen, welke verricht dient te worden door de nationale rechter.

De rol van een natuurlijke persoon, als wettelijk vertegenwoordiger van zijn eenmansadvocatenkantoor, bij het sluiten van een accessoire garantieovereenkomst heeft geen invloed op zijn hoedanigheid van consument met betrekking tot een kredietovereenkomst, zijnde de hoofdovereenkomst.”

49 — Het accessoire karakter als criterium voor het bepalen of het Unierecht van toepassing is, kent zijn grenzen. Zie dienaangaande de conclusie van advocaat-generaal Léger in de zaak Berliner Kindl Brauerei (C-208/98, EU:C:1999:537, punt 65).